

Управління культури, національностей та релігій
Миколаївської облдержадміністрації
Обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна

"Віконце у світ Катерини Білокур"

Біобібліографічний покажчик

Миколаїв
2015

Автор-укладач В. Є. Щербак

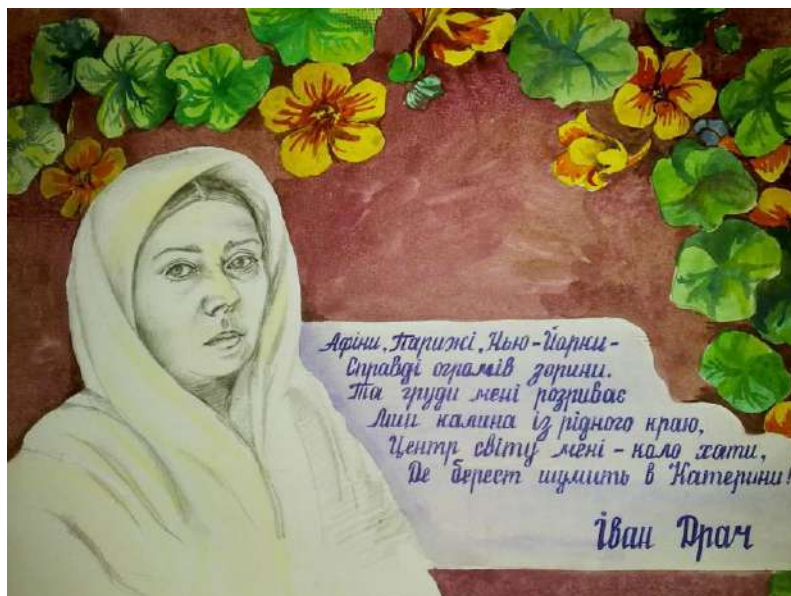
Редактор О. К. Карпенко

Відповідальна за випуск Т. А. Жайворонок

«Віконце у світ Катерини Білокур»: біобібліограф. покажчик / Миколаївська обл. б-ка для дітей ім. В. О. Лягіна; авт.- уклад. В. Є. Щербак. – Миколаїв: 2015

Покажчик підготовлений до ювілею відомої української художниці Катерини Василівни Білокур (1900-1961). Видання містить біографію, книги та статті про її життя і творчість, інтернет-ресурси.

Розраховано для широкого кола читачів.

Шановні друзі, колеги!

Цього року на початку грудня виповнилося б 115 років талановитій українській художниці Катерині Василівні Білокур. Її життєпис сповнений драматизму, де було й нерозділене кохання і чиєсь нерозуміння, де були конфлікти з близькими людьми, і причиною всьому була та ж таки одержимість, нездоланна віданність мистецькому покликанню.

Вона жила у важкий час, і доля не була лагідною до неї, але в своїх картинах Катерина Білокур ніби знаходить притулок від тих бурхливих подій, що вирували в Україні на початку та середині ХХ століття. Її твори зачаровували весь світ, отримували високу оцінку художників та критиків. Феномен селянки-художниці з Богданівки намагаються розгадати мистецтвознавці, письменники, поети. Її унікальним талантом захоплювались О. Петрусенко, Т. Яблонська, М. Бажан, М. Дерегус, М. Глущенко, П. Тичина, М. Рильський, О. Гончар та інші відомі люди.

Творчість художниці належить до найкращих надбань української культури ХХ століття. Вона залишила нам у спадок прекрасні картини, в яких ми бачимо не лише квітучий розмай української землі, а й квітучу душу автора. Її твори назавжди увійшли в золотий фонд української культури, а найкращі з них, сміливо можна сказати, збагатили й скарбницю світового мистецтва.

Покажчик, який ми підготували до річниці від дня народження Катерини Білокур містить короткий опис життя та творчості майстрині, список інформаційних джерел (книг, статей, електронних ресурсів) про художницю.

Матеріал розміщений за такими розділами

- 1. Життя і творчість художниці**
- 2. Інформаційні джерела про Катерину Білокур**
- 3. «Хочу бути художником!» (спогади К. Білокур)**
- 4. Пам'ять не згасає (вислови, вірші про К. Білокур)**
- 5. Рідкісного дару художниця (список робіт художниці)**

У межах кожного розділу публікації подано за алфавітом прізвищ авторів та назв публікацій. Матеріали, включені у покажчик, є в наявності у фондах Миколаївської обласної бібліотеки для дітей ім. В. О. Лягіна.

Життя і творчість художниці

Катерина Василівна Білокур народилася 7 грудня 1900 року в селі Богданівці Пирятинського повіту Полтавської губернії (тепер Яготинський район Київської області) в бідній селянській родині.

У дитячі роки вчитися у школі їй не довелося, але приблизно в 6-7 років Катря навчилася читати. Дівчинці подарували букваря, і за ним вона сама навчилася грамоти. Батько й дід спочатку допомагали їй у цьому і були надзвичайно здивовані завзяттям і успіхами дівчинки. Тому у сім'ї було вирішено - у школу Катрю не віддавати, оскільки читати вона і так уміє, а економія одягу й взуття - величезна. Краще посадити її за прядку та за вишивання. Це дуже вплинуло на долю Катерини, всюди потрібно було мати документ про освіту. «На цьому моя освіта початкова, середня і вища закінчилася», - скаже вона пізніше.

Росла Катря розумною, до будь-якої роботи завзятою, але потяг до малярства ще в дитинстві визначив її долю. У дитинстві, яке пройшло у злиднях, малювала дуже мало. Про мистецтво дізналася вже дівчиною з книжок та від сільського учителя Івана Калити. Перші спроби малювати робила вуглиною на шматку домашнього полотна. Через нестатки в сім'ї, не маючи можливості вступити до якогось навчального закладу, удень працювала в полі, на городі, а увечері, попоравшись по господарству, до ночі малювала. Пензлі виготовляла сама із щетини, використовувала фарби, які робила з буряка, бузини, калини, цибулі й різних трав. Іноді вдавалося діставати й олійні фарби. Малювала здебільшого квіти, іноді й портрети. У 14 років Катерину застали за цим безглуздом, як вважали родичі, заняттям і суворо заборонили малювати. Відтоді дівчинка почала малювати потайки.

Збереглася легенда, яка свідчить про неабияку популярність спроб 15—17-літньої Катрі і навіть їхнє визнання. Сусід і родич Білокурів Микита Тонконіг, який володів водяним млином, був пристрасним театралом. Разом із своїми однодумцями він організував щось на зразок театральної студії. Поставлені Тонконогом п'єси мали чималий місцевий успіх. Знаючи, що Катерина Білокур «уміє малювати», творчий мірошник попросив її допомогти з декораціями. Дівчина із задоволенням малювала, дивилася, а пізніше, до речі, і грала на сцені цього унікального «театру на воді».

У 20-х роках двічі хотіла вступити до художньо-керамічного технікуму в Миргороді та до Київського театрального технікуму, але не мала документів про закінчення семирічки. З раннього періоду творчості збереглися портрет сестри Олі Білокур (1928) та колгоспниці Тетяни Бахмач (1932). Пізніше малює переважно квіти, вчиться komponувати, поєднувати кольори у єдину гармонійну цілість.

У другій половині 30-х—40-х роках Катерина опанувала техніку живопису. Перші значні роботи цього періоду — «Берізка» (1934), «Квіти за тином» (1935), «Квіти», «Портрет племінниць».

Перед тим, як почати працювати над картинами, К. Білокур довго виношувала задум, вивчала навколишню природу, найтонші нюанси сонячного освітлення. Вона ніколи не робила попередніх ескізів, етюдів з натури, а, опрацювавши задум в уяві, швидко, немов на одному диханні, виконувала його на полотні. Саме тому її квіти зворушують своєю ліричністю й співзвучні з мелодійністю народних пісень.

Завдяки сприянню видатної української співачки Оксани Петрусенко, якій написала листа селянка з Богданівки, її творами зацікавилися працівники Полтавського будинку народної творчості. Вперше картини Катерини Василівни експонувалися в 1940 році на обласній виставці в Полтаві, потім на республіканській виставці у місті Києві. Вони були із захватом сприйняті як глядачами, так і отримали високу оцінку серед професіоналів. Такий довгоочікуваний успіх дав стимул подальшому творчому злету майстрині. Вона подорожує до Києва та Москви, аби на власні очі побачити шедеври відомих геніїв образотворчого мистецтва. Це надихнуло її по поверненні додому на цілу серію робіт. І в 1940 році в Полтавському будинку народної творчості відкривається персональна виставка художниці-самоучки з Богданівки Катрі Білокур. Виставка складалася лише з 11 картин. Нажаль, у 1941 році картини були виставлені у Полтавському краєзнавчому музеї і загинули від пожежі під час війни разом з музеєм.

Після визволення села від фашистів Білокур створює одні з найкращих своїх творів – "Буйна", "Декоративні квіти" (1945), "Привіт урожаю" (1946) і більш відоме полотно "Цар-колос" (1949).

"Автопортрет" 1950 р.

1955 рік

1957 рік

Другим захопленням художниці була література. Змалку кохалася вона у поезії Тараса Шевченка, не знаючи його мистецької творчості, а коли побувала вперше 1949 року в Музеї Т. Шевченка в Києві й побачила його картини, ще глибше захопилася його генієм, а його біографія стала для неї взірцем у подоланні труднощів. Лише через рік вона наважилася подарувати музею свій твір – "Квіти на голубому тлі" – з написом: "Цю картину присвячую Київському музею Тараса Григоровича Шевченка. Катерина Білокур, село Богданівка на Полтавщині". У 50-ті роки, коли їй стало трохи легше жити, вона читала багато літератури з образотворчого мистецтва, твори І. Франка,

М. Коцюбинського, В. Стефаніка, Г. Гейне, В. Гете і свої враження переливала у свої твори, а також у листи до друзів та знайомих. Її листи вражають не лише точними й глибокими характеристиками подій, людей, мистецьких творів, своїх і чужих, а й глибокою філософською мудрістю в поглядах на життя і його найбільші вартості. Вони – це немов сповідь її душі, як мудрість її народу.

Повоєнна біографія художниці дещо краща. У 1949 році вона була прийнята до Спілки художників України, у 1951 - нагороджена орденом "Знак пошани" і одержала звання Заслуженого діяча мистецтв України.

50-ті роки – найбільш плідний період творчості Катерини Василівни. Їй допомагає Спілка художників України, вона бере участь у багатьох виставках, у Богданівку приїжджають видатні представники української культури. Зустрічається й листується з П. Тичиною, М. Бажаном, В.Касіяном, М. Донцовим, А. Середою, С. Таранушенком, С. Кириченком. Художниця розповідає їм про свої задуми і свою роботу, ділиться спогадами, думками і враженнями. І в самій Богданівці у художниці з'являються учениці, захоплені, як і вона колись, малюванням — Ольга Бінчук, Тамара Ганжа, Ганна Самарська.

Але після смерті батька на її плечі лягло господарство та догляд за старою матір'ю, що забиравало багато сил і здоров'я.

На міжнародній виставці у Парижі в 1954 році демонструються її картини "Цар-кокос", "Берізка" і "Колгоспне поле", які високо оцінив Пабло Пікассо. Коли всесвітньо відомий маєстро побачив картини К. Білокур, він довго стояв біля них, мов загіпнотизований, а потім назвав її геніальною і порівняв із Серафін Луїз із міста Санлі, відомою художницею, яка також малювала квіти. І додав: «Якби в нас була такого рівня художниця, ми змусили б світ заговорити про неї».

1956 року Катерині Василівні присвоєно звання народного художника України. Твори художниці регулярно експонуються на виставках - у Полтаві, Києві, Москві та інших містах.

В останні роки життя художниця створила чудові картини "Півонії" (1959), "Букет квітів" (1959), "Квіти і овочі" (1959), "Натюрморт" (1960). Вона тяжко хворіла, давалися знаки злигодні тогочасного сільського побуту, невлаштованість в особистому житті, хвороба матері.

На початку червня Катерину Василівну, геть змучену болями, відвезли в Яготинську районну лікарню. 10 червня їй було зроблено операцію, чи то невдалу, чи то вже марну. У той же день художниці не стало.

У хаті Білокурів у Богданівці 1977 року створено Музей-садибу Катерини Білокур. Тут же і вона сама, із трояндами – скульптура роботи Івана Білокура, племінника художниці, сина її брата Григорія Васильовича.

Музей володіє багатою колекцією картин цієї непересічної людини, яка на початку шляху до «святого малярства» працювала, приховуючи свої

**Пам'ятник на могилі
К. Білокур**

картини, наче гріх, але, перемігши долю, дійсно довела, що народжена бути художницею з ліричним і дуже індивідуальним даром.

Творчість художниці належить до найкращих надбань української культури ХХ століття, вона стала предметом вивчення й дослідження мистецтвознавців. У Яготинському історично-краєзнавчому музеї розгорнуто дві експозиції з її живописною та графічною спадщиною, а в Державному музеї українського народного декоративного мистецтва у Києві є великий «білокурівський» зал, в якому зібрано найкращі її творіння. Композитор Леся Дичко в 1983 році створила балет «Катерина Білокур», поставлено одноіменний телеспектакль (1980), документальні фільми «Катерина Білокур» (1972), «Чарівний світ Катерини Білокур» (1986), «Катерина Білокур. Послання» (2001), телепередача «Катерина Білокур. Сповідь», художній двосерійний фільм «Буйна» (1989), вистава «Дві квітки кольору індиго» (2009), режисер О. Білозуб. У червні 1989 року постановою РМ УРСР засновано премію ім. К. Білокур за визначні твори традиційного народного мистецтва з метою стимулювання розвитку українського мистецтва. У 1995 року видано збірку листів художниці в опрацюванні Миколи Кагарлицького, які засвідчують її великий письменницький талант. У Києві є вулиця, названа на честь Катерини Білокур. У 2000 році вийшла ювілейна монета «Катерина Білокур».

Інформаційні джерела про Катерину Білокур

Про відзначення 110-річчя з дня народження Катерини Білокур : постанова Верховної Ради України 22 верес. 2010 р. // Голос України. – 2010. – 14 жовт. (№ 192). – С. 5.

Про відзначення 110-річчя з дня народження Катерини Білокур: Постанова Верховної Ради України від 22 вересня 2010 р. № 2546-VI // Уряд. кур`єр. - 2010. - 6 жовт. - С. 22.

Білокур : [біографічна довідка] // Мистецтво України : енцикл. Т. 1 : А-В. – К. : Укр. енцикл., 1995. – С. 206.

Білокур Катерина Василівна (25.XII) 1900, с. Богданівка, тепер Яготинського р-ну Київ. обл. -10. VI 1961, там же) // Митці України : енцикл. довід. - К., 1992. - С. 70.

Білокур Катерина Василівна : українська майстериня народного декоративного живопису // Провідники духовності в Україні: довідник / за ред., І. Ф. Кураса. – К.: Вища шк., 2003. – С. 617-618.

Білокур Катерина Василівна (7.XII 1900 - 10.VI 1961) // Український Радянський Енциклопедичний Словник: У 3-х т. - К., 1986. – Т. 1. – С. 175.

Катерина Білокур 1900-1961: художниця // Народжені Україною: меморіальний альманах. У 2-х т. - Т.1. – К., 2002. – С. 210-211.

Катерина Білокур (1900-1961 рр.) // 100 великих українців. - К., 2010. - С. 415-420.

**Музей-садиба К. Білокур
м. Яготин**

Катерина Білокур (1900-1961 рр.) : [біографія художниці] // Сто видатних українців. – К., 2006. – С. 416-421.

Катерина Білокур (1900-1961 рр.) : майстер народного декоративного живопису // Сто найвідоміших українців / під заг. ред. Ю. Павленка. – вид. 3-тє, виправ. та доп. – К., 2005. – С. 539-544.

* * * *

"А наша (не при хаті згадувати!) чортів малює!": Катерина Білокур (1900-1961) // Шкіл. світ. - 2011. - № 44. – С. 15-18 (вкладка).

Бажан М. Листи про могуття творчості // Бажан М. П. Твори в 4-х т. - К., 1985. - Т.3. - С. 404-411.

Бай Н. Катерина Білокур - своєрідна українська ікона / Н. Бай // Молодь України. - 2011. - 12 квіт. - С. 3.

Білка П. Її райський сад: [про відкриття виставки в «Мистецькому Арсеналі»] / П. Білка // Однокласник. – 2015. - №9. – С. 28-31.

Білокур К. "... Тільки й мрію, щоб стати художником" : до 105 річниці з дня народження К. Білокур. Фрагменти біографії / К. Білокур // Культура і життя. - 2006. - №3-4(25 січ.). - С. 2.

Білокур К. (1900-1961). Я буду художником! : докум. оповідь у листах художниці, розвідках М. Кагарлицького / К. Білокур ; упоряд., ст., приміт. М. Кагарлицького. - К. : Спалах, 1995. – 367 с. : іл.+8 окр. арк. іл.

Богдан С. "Листи її, наче сплески світла...": (Мовний етикет в епістолярії К. Білокур) // Дивослово. -1999. - №4. - С. 9-14.

Видатні жінки України // Шкіл. б-ка. - 2009. - № 2. - С. 118-125.

Вітер Р. Буйна: (за мотивами картини К. Білокур) / Р. Вітер // Літ. Україна. - 2006. - 19 жовт. - С. 5.

Войтюк Л. Катерина Білокур очима Володимира Яворівського : урок-літ.- мистецьке дослідження з елементами інсценізації / Л. Войтюк // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2008. - № 3. - С. 22-27.

**Меморіальний музей-садиба
в м. Яготин**

Ганжа П. Катерина Білокур: «Я буду художником» / П. Ганжа // Образотворче мистецтво. - 1996. - №2. - С. 50.

Голобородько В. Щоб було вічне літо...: з поезій про Катерину Білокур/ В. Голобородько // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2008. - № 4. - С. 68-72.

Гончар О. Чарівниця // Гончар О. Т. Твори в 6-ти т. - К., 1979. – Т. 6. - С. 493-497.

Дем'яненко Г. Життя і творчість Катерини Білокур / Г. Дем'яненко // Укр. мова й літ. в сучасній шк. - 2012. - № 4. - С. 72-74.

Денисенко С. Царство Квітів Катерини Білокур / С. Денисенко // Все для вчителя. - 2010. - №25. - С. 28-30.

Драч І. Ф. Берест Катерини Білокур : [вірш-присвята] / І. Ф. Драч // Драч І. Ф. Берло: книга поезій. - К., 2007. - С. 423-426.

Дубина Н. Квітковий світ Катерини Білокур / Н. Дубина // Все для вчителя. - 2006. - №11-12. - С. 61-62.

Заєць В. Геній, народжений у Богданівці, колись богом забутий, а нині світові знаній : до 105 річниці з дня народження К. Білокур / В. Заєць // Культура і життя. - 2006. - 25 січ. - С. 1.

Заєць В. І приходять мальви на поклін...: до 105 річниці з дня народження К. Білокур / В. Заєць // Культура і життя. - 2006. - 25 січ. - С. 2.

Зелінська Р. С. Віконце у світ Катерини Білокур: сценарій / Р. С. Зелінська // Шкіл. б-ка. – 2014. - №11. – С. 80-82.

Єщенко Л. І. Чарівний світ Катерини Білокур: [підготовка до написання твору] / Єщенко Л. І. // Все для вчителя. – 2002. - №8. – С. 19-20.

Кагарлицький М. Вічна Катерина Білокур : до 50-річчя від дня смерті художниці / М. Кагарлицький // Літ. Україна. – 2011. – 9 черв. – С. 15–16.

Кагарлицький М. Катерина: листи і квіти Білокур : [110 років з дня народження К. Білокур] / М. Кагарлицький // Дзеркало тижня. - 2010. - 4 груд. - С. 14.

Кагарлицький М. Катерина Білокур. Талант від Бога / М. Кагарлицький // Українки в історії / ред. В. Борисенко. - К., 2004. - С. 240-245.

Кагарлицький М. Катерина: листи і квіти Білокур: [110 років з дня народження К. Білокур] / М. Кагарлицький // Дзеркало тижня. - 2010. - 4 груд. - С. 14.

**Виставка картин К. Білокур
(Національний музей народного
декоративного мистецтва. 2010 рік)**

Кара-Васильєва Т. В. Декоративний розпис / Т.В. Кара-Васильєва, З. А. Чегусова // Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю» / Т.В. Кара-Васильєва, З.А. Чегусова. – К. : Либідь, 2005. - С. 110-115.

[картини Катерина Білокур] // Українське народне малярство ХІІІ –ХХ століття : альбом / авт.-упоряд. В. І. Свенціцька, В. П. Откович. – К. : Мистецтво, 1991. – С. 155-156.

Катерина Білокур : альбом / вступ. сл. О. Гончара. – К. : Мистецтво, 1975. - 70 с. : ілюстр.

Катерина Білокур - майстер народного декоративного живопису // Шкіл. б-ка. - 2009. - № 2. - С. 122.

Катерина Білокур очима сучасників: Спогади. Есеї. Розвідки з архіву художниці / упоряд.: М. Кагарлицький. – К. : Томіріс, 2000. – 431 с. : ілюстр.

Катерина Білокур : фотокнига / авт. вступ. ст. Н. Л. Розсошинська, О. М. Федорук. - К. : Спалах, 2001. – 127 с. : ілюстр. - Текст укр. та англ. мовами.

Катерина Василівна Білокур // Стежка. - 2013. - N 19. - С. 15 : кольор. ілюстр.

Квітка що пробила камінь : вислови сучасників про К. Білокур // Культура і життя. - 2006. - №3-4(25 січ.). - С. 2.

Козуля О. П. Дві вершини народного мистецтва // Козуля О. П. Жінки в історії України. - К, 1993. – С. 132-143.

Коцюбинська М. Етюд на тему листів Катерини Білокур: 3 кн. «Зафіксоване і нетлінне»: роздуми про епістолярну творчість / М. Коцюбинська // Дивослово. – 2001. – № 3. – С.14–17.

Кравець О. В. Натюрморт-фантазія Катерини Білокур / О. В. Кравець // Народна творчість та етнографія. - 1989. - №1. - С. 50-54.

Краса України : Хроника жизни и творчества художницы Екатерины Васильевны Белокур : [к столетию со дня рождения] / Сост. Ю. А. Лабинцев, Л. Л. Щавинская . – М. : Культурный центр Украины в Москве, 2002.– 36 с. : ил.

Куценко В. Катеринина пісня : літературно-мистецький захід, присвячений пам'яті великої художниці Катерини Білокур / В. Куценко // Голос України. - 2012. - № 117. - С. 18.

Куц С. Як я вперше почув про Катерину Білокур : [про художницю розповідає М. Мудрий] / С. Куц // День. – 2011. – 22–23 лип. – С. 24.

**Пам'ятна монета
"Катерина Білокур"
2000 рік**

Литвиненко О. Живі квіти Катерини Білокур : сценарій позакл. заходу / О. Литвиненко // Почат. шк. - 2015. - N 2. - С. 38-39.

Логінов А. Ю. Чарівниця з Богданівки / А. Ю. Логінов // Позакл. час. – 2001. - №34. – С. 13-15.

Ляшенко З. Пензлем створені шедеври / З.Ляшенко // Все для вчителя. - 2011. - № 25-27. - С. 32-34.

Марушкевич Л. Збагнути суть авторського задуму : [урок-дослідження за твором І. Роздобудько «Що може пензлик»] / Л. Марушкевич // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2011. - № 7-8. - С. 91-94

Мисевич М. І. Катерина Білокур із сузір'я найславетніших : 105 років від дня народж. : [розробка урока] / М. І. Мисевич // Шкіл. б-ка. – 2005. - № 10. – С. 12-14. - (Великі українці).

Мельничук Г. Барви рідної землі: Катерина Білокур // 1000 незабутніх імен України. – К. : Школа, 2005. – С. 213-215.

Мов зорею засвітилася: [худож. Катерина Білокур] // Жінка. – 1997. - № 4. – С. 13-14.

Моя надія золота: [листи К. Білокур до Ганни Самарської] // Берегиня. – 1992. - № 1. – С. 35-38.

Нагороджена долею : [Про творчість К. Білокур] // Щотижня. - 2007. - 17 січ. - С. 6.

Найден О. Катерина Білокур / О. Найден // Народне мистецтво. - 2000. - №3-4. - С. 8-13 : ілюстр.

Найден О. Цар-квітка: [худож. К. Білокур] / О. Найден // Укр. культура. – 2000. - № 11-12. – С. 1

Науменко Н. Ліричні портрети Катерини Білокур / Н. Науменко // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2008. - №4. - С. 59-66. - Бібліогр.: с. 66.

Ничкало С. Чарівниця з Богданівки : мистец. календар / С. Ничкало // Мистецтво та освіта. – 2000. - № 3. – С. 29-30.

Огороднійчук З. С. Чарівниця пензля - Катерина Білокур / З. С. Огороднійчук // Шкіл. біб-ка. - 2012. - N 21-22. - С. 104-108.

Онищенко Н. Д. Дивовижна жінка: вірші / Н. Д. Онищенко // Позакл. час. – 2002. - №19. – С. 55-56.

Опарієнко І. А. Майстриня народного живопису : виставка-вернісаж / І. А. Опарієнко // Шкіл. б-ка. – 2010. - № 10. – С. 85-87. – (Сценарії бібл. заходів).

Орлова Є. Жінки в історії українського мистецтва / Є. Орлова // Мистецтво в школі. - 2011. - № 3. - С. 2-6.

Павленко Ю. Білокур Катерина // 100 найвідоміших українців. - М.: Вече, К: Орфей, 2011. - С. 510-515.

Петрушенко М. Край Катерини Білокур : біографія отдельного лица / М. Петрушенко // Уряд. кур'єр. - 2009. - 29 серпня. - С. 9.

Подолька В. Д. Її гіркий і солодкий хрест : Катерина Василівна Білокур / В. Д. Подолька // Шкіл. б-ка. - 2008. - № 10. - С. 99-101.

Потась Л. О. Бінарний урок «Дивовижний світ Катерини Білокур» : «Українська мова» + «Образотворче мистецтво», 7-й клас / Л. О. Потась, С. Ф. Закоморна // Мистецтво в шк. - 2012. - N 9. - С. 13-19. : фото.

Вишивка Катерини Білокур

Присудження премій ім. М. Г. Дерегуса та ім. К. Білокур : [в галузі образотворчого мистецтва, та за визначні твори традиційного народного мистецтва] // Культура і життя. - 2012. - 14 груд. - С. 5.

Проскура С. А. Чарівний світ Катерини Білокур: урок читання у 3 кл. / С. А. Проскура // Розкажіть онуку. – 2001. - №43-44. – С. 38-39.

Пушак О. Заквітчана Катерина / О. Пушак // Сто талантів. - 2010. - N2. - С. 26-27

Роздобудько І. Що може пензлик? : [про дитячі та юнацькі роки К. Білокур] / І. Роздобудько // Ірен Роздобудько про Блеза Паскаля, Вольфі Моцарта, Ганса Андерсена, Катрусю Білокур, Чарлі Чапліна / І. Роздобудько. - К. : Грані - Т, 2007. – С. 95-117. : ілюстр. - (Життя видатних дітей).

Савченко А. М. Дидактичний матеріал з української мови для 5 кл. Соціокультурна тема: «Катерина Білокур» / А. М. Савченко // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2009. - N 15. - С. 20-24.

Савченко Л. М. Катерина Білокур (1900-1961) : наша галерея / Л. М. Савченко // Мистецтво в шк. - 2009. - № 5. - С. 14-20. - Бібліогр.: с. 20.

Салига Т. «Те велике слово художник...» : Тарас Шевченко. Катерина Білокур. Василь Голобородько / Т. Салига // Літ. Україна . - 2013. - N 13. - С. 6-7.

Самолевська О. Про фільм «Катерина Білокур. Послання» / О. Самолевська // Кіно-Театр. – 2012. - N 5 - С.33-34. : фото.

Сисоєва Н. Доля, виспівана в квітах: до 110 річчя від дня народження К. Білокур / Н. Сисоєва // Шкіл. світ. – 2010. - №48. – Вкл. С.17-20.

Степовик Д. В. Катерина Білокур «Рідне поле» / Д. В. Степовик // Скарби України / Д. В. Степовик ; худож. оформ. Д. Заруби. - К. : Веселка, 1991. – С. 179-186. : ілюстр.

Стечишин Н. «Чарівний світ Катерини Білокур» : урок розвитку зв'язного мовлення в 10-му кл. Відгук на твір мистецтва / Н. Стечишин // Укр. мова та літ. - 2010. - N 19. - С. 28-32.

Експонати музею

110 років від дня народження Катерини Білокур: [портрет, картини] // Дивослово. - 2010. - № 12. - 2 с. обкл.

Супрун Т. П. Ірен Роздобудько про Блеза Паскаля, Вольфа Моцарта, Ганса Андерсена, Катрусю Білокур, Чарлі Чапліна : 5 кл. / Т. П. Супрун // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2014. - N 33. - С. 29-32.

Тихун В. І. Чарівний світ Катерини Білокур: [вечір, присвячений укр. худож.] / В. І. Тихун // Позакл. час. – 2000. - №19. – С. 34-35.

Тютюнник Є. «Малюватимеш - заміж не візьмуть!» : сьогодні виповнилося б 110 років худож. К. Білокур / Є. Тютюнник // Уряд. кур'єр. - 2010. - 7 грудня. - С. 11.

Углова О. Дидактичний матеріал «Життя і творчість Катерини Білокур» / О.Углова // Дивослово. - 2000. - N12. - С. 33-36

Усенко Л. Півстоліття без художниці : пам'ять: залишивши світові свої невмирущі квіти, Катерина Білокур доживала віку у простій сільській хаті, без розкоші і зручностей / Л. Усенко, О. Лепетуха // Уряд. кур'єр. – 2011. – 18 черв. – С. 8.

Усенко Л. Писала листи незгірш, ніж малювала: [К. Білокур] / Л. Усенко // Уряд. кур'єр. - 2011. - № 47. - С. 8.

Хмелюк М. Про естетичний ідеал Олександра Довженка і Катерини Білокур / М. Хмелюк // Дивослово. - 1997. - № 10. - С.52-54.

Чарівниця з Богданівки // Календар знаменних і пам'ятних дат. - 2000. - IVкв. - С. 100-105.

Чеверда О. Співуча квітка Катерини Білокур / О. Чеверда // Все для вчителя. - 2012. - №19-20. - С. 44-47.

Човна Н. Чарівниця з Богданівки: [музей одного дня, присвячений життю і творч. К. Білокур для уч. 5-11 кл.] / Н. Човна // Укр. літ. в загальноосвітній шк. – 2002. - №3. – С. 43-47.

Чорна С. Спадок Катерини Білокур - наш ментальний код / С. Чорна // Голос України. - 2015. – 19 червня. - С. 6.

Чубач Г. Діти Катерини Білокур: вірш / Г. Чубач // Дивослово. - 1997. - №10. - С.54.

Чубач Г. Діти Катерини Білокур : [вірш-присвята] / Г. Чубач // Все для вчителя. - 2012. - № 17-18. - С. 48.

Чугуєвець О. Квітковий рай Катерини Білокур : сценарій для учнів 5-11 кл. / О. Чугуєвець // Мистецтво в шк. - 2011. - № 10. - С. 27-29.

Цишевська Л. «О квітоньки, моя рідня...» : заняття в мистецькій вітальні за творчістю К. Білокур / Л. Цишевська, С. Водерко, Л. Коновалюк // Дивослово. - 2014. - N 7-8. - С. 39-42.

Фурсова Л. «Я буду художником!» : вечір пам'яті К. Білокур / Л. Фурсова // Дивослово. - 2010. - № 12. - С. 27-30.

Щербина А. «А квіти я буду малювати і малювати»: матеріал для уроку, кл. год. про життя і творч. народ. художниці К. Білокур / А. Щербина // Позакл. час. – 2000. - №7. – С. 57-60.

Щоб було вічне літо... 3 поезій про К. Білокур : [Поезії В. Голобородька та К. Квітчастої] // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2008. - № 4. - С. 68-72.

Яворівський В. О. Автопортрет з уяви: роман. - К.: Рад. письменник, 1981. - 255 с.

Яворський І. «...Фарбами розмаю і тортур...» : [розповідь про худож.] / І. Яворський // Молодь України. – 2011. – 29 лип. – С. 13.

* * * *

Білокур Катерина Василівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Білокур Катерина Василівна](https://uk.wikipedia.org/wiki/Білокур_Катерина_Василівна). - Назва з екрана.

Білокур Катерина – видатна народна майстриня України [Електронний ресурс] // ХайВей : [веб-сайт]. - Електрон. дані. – Режим доступу: <http://h.ua/story/366833/>. – Назва з екрана.

Ваверчак Н. У Києві та Нью-Йорку представили книжку про Катерину Білокур [Електронний ресурс] / Н. Ваверчак // День. Kiev.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. - Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/photo/u-kiievi-ta-nyu-yorku-predstavili-knizhku-pro-katerinu-bilokur>.

Грицук В. Житіє Квітки : Хто відважиться назвати твори Білокур натюрмортами? [Електронний ресурс] / В. Грицук // Кіно-театр : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.ktm.ukma.edu.ua/2002/4/kvitka.html>. - Назва з екрана.

Желязо Е. На картину української художниці Катерини Білокур в сільській хаті ставили ведро с помоями [Електронний ресурс] / Е. Желязо // Факты и комментарии : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://fakty.ua/108380-na-kartynu-ukrainskoj-hudozhnicy-kateriny-bilokur-v-selskoj-hate-stavili-vedro-s-pomoyami>. – Назва з екрана.

Картини Катерини Білокур [Електронний ресурс] // Мистецька сторінка : [веб-сайт]. Електрон. дані. – Режим доступу: http://storinka-m.kiev.ua/section_14.php?u_id=433. - Назва з екрана.

Катерина Білокур [Електронний ресурс] // Український живопис : [блог]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://ukrmystetstvo.blogspot.com/2012/07/blog-post.html>. – Назва з екрана.

Катерина Білокур – творець «квіткового іконопису» [Електронний ресурс] // 24 канал : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: http://24tv.ua/news/showNews.do?katerina_bilokur_tvorets_kvitkovogo_ikonopisu&objectId=286167&tag=mittsi_ukrayini. – Назва з екрана.

Катерина Білокур [Електронний ресурс] // Мистецька сторінка : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: http://storinka-m.kiev.ua/user_page.php?u_id=433. – Назва з екрана.

Катерина Білокур. Сповідь [Електронний ресурс] //Глас.Телекомпанія : [веб-сайт]. – Електрон. дані. - Режим доступу: <http://www.glas.org.ua/projects/teleportret/bilokur.html>. - Назва з екрана.

Лукаш И. Цветы космической Екатерины Билокур показали в Киеве (фото) [Електронний ресурс] / И. Лукаш // Znaj.ua: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://znaj.ua/ru/news/culture/6438/kviti-kosmichnoyi-katerini-bilokur-pokazali-v-kiyevi.html>. - Назва з екрана.

Мемориальный музей-усадьба Екатерины Билокур [Електронний ресурс] // Музейний портал : [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://museum3dtours.com/php/point.php?idm=27&l=ru&parent=point> – Назва з екрана.

Нестеркова О. Твори народної художниці України Катерини Білокур [Електронний ресурс] / О. Нестеркова // Нац. музей укр. народного декоративного мистецтва: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.mundm.kiev.ua/COLLECTN/BILOKUR.HTM>. - Назва з екрана.

Поклад Н. То хто ж викрав із Лувра дві картини Катерини Білокур [Електронний ресурс] / Н. Поклад // Українське слово : веб-сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.ukrslovo.org/125-to-khto-zh-vykrav-z-luvra-dvi-kartyny-kateryny-bilokur>. - Назва з екрана.

Степанок О. Квіткове розмаїття у творчості Катерини Білокур [Електронний ресурс] / О. Степанок // Тусовка : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://tusovka.kr.ua/news/2013/08/17/kvitkove-rozmaittja-u-tvorchosti-katerini-bilokur> - Назва з екрана.

Творчість Катерини Білокур (1900-1961) [Електронний ресурс] // Нац. музей укр. народного декоративного мистецтва: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.ukrmuzey.com/gallery/tvorchist-katerini-bilokur-1900-1961>. - Назва з екрана.

У "Мистецькому Арсеналі" покажуть сто шедеврів Катерини Білокур [Електронний ресурс] // ZN,UA : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://dt.ua/CULTURE/u-mistecькому-arsenali-pokazhut-sto-shedevriv-katerini-bilokur-176057.html>. - Назва з екрана.

Цитати, використані в покажчику, подано за виданнями: Катерина Білокур. Я буду художником! / Упор. М. Ф.Кагарлицький. - К.: Спалах ЛТД, 1995;

Катерина Білокур очима сучасників / Упор. М.Ф.Кагарлицький. - К.: Томіріс, 2000.

«Хочу бути художником!»

(спогади К. Білокур)

**"Пам'яті К. Білокур". Рушник
Авт. Сушкова Д.С.**

«А к сорому моему, я — самоучка. Ніже я ніколи ні єдиного дня, ні єдиної години нічому не училась. Я не була ніколи ні в якій школі і не чула гласу учителя».

«А тільки хіба я січас художник? Я — попелюшка, поки виберу, поки витоплю піч, біля старої хворої матері похожу, козу поки їх упораю (бодай вона їм здохла, мучителька). Ну та дрів нашукраю в березі, нарублю... А день тепер який? Ото і все. А весна прийде — хоч і дні великі, так тоді і діла більше... І так проходять тижні, місяці. А мені про мою дорогу роботу і думати ніколи. Часто до серця так зло і жаль підходить, що хочеться

повіситись — і все...» «А я ж так, лягаючи і встаючи, тільки і мрію, щоб стати художником».

«Ви запитуєте, чи одержую я які поради від кого. Ніякої ні ради, ні поради ні тоді, як починала цю велику святую, дорогую працю, ні тепер, як уже кой-як працюю над нею. Якесь таке в нас глухе місце, що тут поблизу нема ні художників, а ніяких знавців в малярному мистецтві, щоб дав яку раду чи пораду. А все ж, якщо моя робота цінна, то тільки вона моя рідна і здобута великою любов'ю, або трохи грубо говорячи, волячою упертістю. А якщо ж в моїй роботі є такі недоліки, то теж нема на кого вину звалити: ні на школу, ні на вчителя».

«Доля випробовує тих, хто намірився іти до великої мети, але сильних духом не спіймає ніхто, вони зі стиснутими руками вперто і сміливо ідуть до наміченої мети. І тоді доля винагороджує їх сторицею і відкриває перед ними всі таємниці дійсно прекрасного і незрівнянного мистецтва».

«І ви, квіти, яких я не встигла змалювати, простіть мені, ви ж знаєте, я не була ледащицею - просто дуже довго мені треба було здобувати право, щоб вас малювати...

Такий загонистий час мені випав. Мені й моему народечкові. Такий час, що нам було ніколи, ми утверджували себе заново на цій землі. Сапою, косою, пензлем! Я покидаю вас, квіти, назавжди. Простіть мені цю навічну зраду. Ви принесли мені стільки радощів...

Я покидаю тебе, Світе, і покидаючи прошу: заспокой розторсану душу Петра Сіроштана, який любив мене, хоч і не вмів любити... Прощаю і Никона, хоч настраждалася я через нього. Може, і він колись повірить, що в людини є душа, а не тільки серце, яке ганяє кров по тілу...

Я не лукавила. Я все сказала про себе в останньому автопортреті. Вибачайте, що не в шовках залишаю свій образ, а в грубій селянській хустині та незугарній куфайці...

Десь є театри, і музеї,
Фабричні пензлі, і достаток...

А у моїй куфайці стліла вата,
І жити часом сили не стає...

Я нічого не хотіла прикрашувати. Головне, щоб Ви повірили: під тією куфайчиною є серце. Ще є. Хоч зараз воно зупиниться...».

«... І що б я не робила, куди б не йшла, а думи про малювання завжди, як вірний друг, зі мною».

«Кожна моя картина - то крапелька творчої снаги і поту. Часто переглядаю свої роботи, розмовляю з ними, дивуюсь... Ось, "Цар-колос" (1949); "Буйна" (1945) — одна з найвдалих моїх робіт воєнних літ. На ній розкошують щедрі на красу, любі зорові пестуни-квіти мальви, півонії, ромашки, кручені паничі, королів цвіт, кетяги калини — дари садів і берегів, луків і полів отчого краю».

«Коли я пишу портрети чи пейзажі, я відпочиваю душею, немов на крилах лечу, а картини забирають у мене все здоров'я, я часто аж захворюю, як закінчу картину чи натюрморт».

«Куди мені бути художницею? Я — ніщо! Моя мазанина нікудишня! Я там таке бачила! Усе таке чудове, недосяжне для мене! Куди мені, дурній сільській дівці, і думати про якусь умілість! І хіба я можу щось путне робити?!».

«Мене часто запитують: хто мене вчив малювати? А вчителем є природа. «Я на матір природу дивилась і в неї училась. Там цвіте квіточка синя, а там — жовта й червона, там кущик травиці, гілка калини схилилась, а над нею хміль... Там фіялкові дзвіночки тихенько вітром гойдаються, а там сині петрові батоги над пахучим чебрецем схиляються... І все це було чудово, чудово! І я передавала на свої картини - і теж виходило чудово!»

«Може ви незадоволені моєю роботою, – писала вона в одному з листів, – оскільки я малюю лише одні квіти? Але як же їх не малювати, якщо вони такі красиві! Я і сама, коли починаю малювати чергову картину з кольорами, іноді думаю: ось коли цю закінчу, тоді вже малюватиму щонебудь з життя людей. Але поки закінчу, в голові вже виникає цілий ряд нових картин, і одна іншій чудовіше і одна іншій красивіше – і всі квіти. Ось вам і відповідь. А прийде весна, зазеленіють трави, а потім і квіти зацвітуть... І боже! Як глянеш довкруги – ті хороші, а ті ще краще, а ті ще чудовіше... І я забуваю все на світі, і знову малюю квіти. Не гнівайтеся на мене, мої близькі і далекі друзі, що я малюю квіти, адже з кольорів картини красиві».

«На другий день, як уже зійшло сонце, я встала, пішла умитись дніпровною водою, помолилась на схід сонця — та й пішла на могилу Шевченка. Був понеділок і був будень. На могилі не було нікого. І мені така вже воля була — скільки хотіла, стільки й плакала! Та як живому Шевченку розказувала, що як я хочу ХУДОЖНИКОМ бути, але на цих доріженьках, як не терен, то колючки, то камінці гострі. Ой, якби це ви, Тарасе Григоровичу,

живі були, то, може б, ви і допомогли мені стати художником. А ті люди, серед яких я живу, не розуміють мене, і я між ними як чужа...»

«Не пам'ятаю, як вийшла з сестриної хати, як ішла крутим берегом потемки. Перед очима все стояв зламаний пучок червоної калини з пісні... Це пісня про мене, про мене... І зринули в пам'яті рядки з Шевченкових «Катерини», «Причинної», «Тополі» ...».

«Обідно мені на природу, що так жорстоко зі мною обійшлася, наділивши мене такою великою любов'ю до того святого малювання, а тоді відібрала всі можливості, щоб я творила тую чудову працю во всю шир мого таланту!».

«Ой як радісно, як є можливість кожного дня працювати: не почувається ні старість, ні самотність, бо з-під вашого пензля кожного дня на полотні виростає щось нове, прекрасне і чудове...».

«Прости мені, світе: Україно і Богданівко. Я мусила відмовити собі в народженні дітей - цій найпрекраснішій розкоші. Все, що залишається після мене, - я заповідаю чужим дітям. Я жила як уміла... Я вже все пережила, кілька разів народжувалася і кілька разів помирала і не нарікаю на свою долю, бо вона - моя».

Малинка М. "Натхнення"

«Пряла, ткала, мила, копала, садила, полола, збирала і все діло робила, а в прогалинах поміж цим ділом училась малювати... Та ніщо на мене не вдіяло такого враження, як «Кобзар»... Як узяла я того «Кобзаря» в руки, як глянула на ті чарівні малюнки, як прочитала ті дорогі вірші і прозу (там же він і про художників пише!), так як ото старі люди кажуть, наче мені хто дання дав, наче ото дроком напоїв, та ще й чисто розведеним! І я мов зурочилась!... От як засіло мені в голову те велике слово художник! І як його вдіяти, і що вдіяти, щоб носити заслужено те велике слово?!» (з листа до С. Таранушенка, грудень 1953).

«Та й як же їх не малювати, як вони ж такі красиві! А як прийде весна, то зазеленіють трави, а потім і квіти зацвітуть! Ой Боже мій! Як глянеш кругом, те гарне, а те ще краще, а те ще чудовіше, то начебто аж посхиляються до мене, та як не промовляють: «Хто ж нас тоді буде малювати, як ти покинеш?». То я все на світі забуду, та й знов малюю квіти. Ой не гнівайтесь на мене, мої любі, мої близькі і далекі друзі, що я малюю квіти, бо із квітів картини красиві...».

«Украла у матері кусочок білого полотна та взяла вуглину... І я намалюю з одного боку

полотнини що-небіть, надивлюсь-намилуюсь, переверну на другий бік – і там те саме. А тоді виперу той кусочок полотна – і знов малюю... А одного разу... намалювала не краєвид, а якихось видуманих птиць... Мені було радісно на душі від того, що я таке зуміла видумати! І дивилась на той малюнок, і сміялась, як божевільна... От мене на цьому вчинку і поймали батько та мати. Малюнок мій зірвали і кинули в піч... «Що ти, скажена, робиш? Та, не дай Бог, чужі люди тебе побачать на такому вчинку? То тебе ж тоді ніякий біс і сватати не буде!..» Але куди я не йду, що я не роблю, а те, що я надумала малювати, – слідом за мною...».

«...Якось на початку літа 1939 року заповнена жагучою любов'ю до «святого малярства» ... прибігла до сестри погомоніти. Відчинила двері в хату, а звідти, з репродуктора-тарілки на мене хлюпнув чистий як срібло, хвилюючий, безмежно чарівний голос Оксани Петрусенко, пристрасно виводячи «Чи я в лузі не калина була?» закам'яніло стояла і слухала, а з очей текли сльози - великі, рясні і пекучі, пісня - краяла серце, а диво-голос проникав в найпотаємніші куточки душі..."

Пам'ять не згасає (вислови, вірші про К. Білокур)

«Наче сплески світла, осяють ту незбагненну, загадкову... путь, яку проходить творчий геній, таємниче зароджений в якійсь людській істоті і, незважаючи на дошкульні терни, завади, перешкоди, розцвілий і стверджений своїми виношеними, вистражданими свідченнями правди життя і краси... Листи жінки, яка навіть не вчилася у початковій школі, такі ж талановиті, як і її картини...» **(М. Бажан)**

«Раз в століття земля, в даному випадку українська, народжує такого генія і такою була Катерина Василівна Білокур» **(Г. Безкоровайна)**

«Інколи її картини мають такий жовтавий, коричнево-жовтавий колір. І чому так? Мистецтвознавець може говорити - це таке відчуття осені і листопаду, а вона у листі пише дуже просто – “а у мене просто не було інших фарб”. Але вона могла так гарно відчутти ці два кольори і поєднати їх у такій великій гармонії - це все-таки Божий дар» **(Г. Безкоровайна)**

«Ею восторгался Пикассо, она была признанной художницей во всем мире, но всю жизнь провела в этой простой сельской хате в родной Богдановке, где воду приходилось носить из колодца и топить дом дровами» **(Л. Вакулук)**

«Коли вона писала, вона не дотримувалась технології живопису. Тому,

якщо возити часто, то можна було б завдати непоправної шкоди самим творам, а вони занадто дня нас, для музейного фонду України, надзвичайно цінні, щоб ними ризикувати» **(А. Вялець)**

«Катерина Білокур мовби розповіла світові, який талановитий її народ, як глибоко розвинуте в ньому естетичне почуття, яка сприятлива його душа до всього прекрасного в світі... до кінця її дивне малярство, мистецтво залишалося для неї з епітетом: святе!» **(О. Гончар)**

...Її судьби жага неуголима.
З руками, що пошерхли од землі,
У стьобаній куфайці та хустині,
Мабуть, копала щойно картоплі –
Осінні дні такі ж бо швидкоплинні...
(О.Доріченко)

«Над усе вона любила свій рідний край — квітучу Україну. Безмежно любила квіти, яким присвятила усе своє життя. Квітка стала її могутньою зброєю спілкування з людьми і природою, квітку вона піднесла на недосяжний для інших художників п'єдестал. Катерина Білокур, увічнивши квіти на полотнах, вважала їх очима Землі, вінцем краси, своїми дітьми. Вона навіть назвами квітів милувалася, зачаровувалася, вимовляла їх з ніжністю і насолодою» **(М. Кагарлицький)**

**П'ям'ятник К. Білокур
м. Яготин**

«Важко навіть уявити, яка в неї була сила волі творити мистецтво, і хоч дуже часто відчаювалась, а все ж не знесилилась під тягарем долі: несла «хрест життєвий і мистецький як Богом вручену ношу, солодку й терпку» **(М. Кагарлицький)**

«...Катерина Василівна є саме тією глибоко національною особистістю, яка «символізує Україну, її самобутню мистецьку душу, ліричний і героїчний вольовий жіночий характер, лагідну вдачу і чарівну вроду», що це «жінка незвичайна, не од світу цього селянка-художниця, наділена унікальним даром бачити і сприймати світ» **(М. Кагарлицький)**

«Чи є в неї жах хоч на одному полотні - нема. Чи є в неї страшна скорбота - немає. А тільки дивовижно мудра печаль» **(В. Лапікура)**

«Якби у нас в Іспанії була настільки талановита художниця, ми б змусили заговорити про неї увесь світ» **(Пабло Пікассо)**

«Так ніколи й вона не малювала купленими красками, тільки все життя тими, які виготовила власноруч. Пензлики, в яких по одній, по дві волосинки. Тільки такими можна було намалювати оту жилочку, прожилочку у квіточці!» **(О. Шаповал)**

КВІТИ. ПАМ'ЯТІ КАТЕРИНИ БіЛОКУР

Безсмертя бажать по-людському квіти.
Їм хочеться вічно в красі пломеніти.
І от коли вересень владно долинув
І холод повіяв, до Катерини
У хату ввійшли вони і, чарівні,
Знайшли тут безсмертя на полотні
(І.Савич)

ТРОЯНДА

Прекрасні квіти на твоїх картинах.
Милуюся – очей не одірвать.
І відчуваю: в серці всі клітини
Заповнює висока благодать.
Ну що додати до твоєї слави?
Слова мої звичайні ж і малі,
а втім скажу: троянда ти яскрава
У квітнику талантів на землі.
(І.Савич)

Меморіальний музей-садиба
К. Білокур

ВЕСЕЛКА ЩАСТЯМ УВІЙШЛА В ЖИТТЯ...

Веселка щастям увійшла в життя – чітким, розлогим диво-коромислом,
що множилося-множилося враз і вигравало барвами пречистими...

А я стояла, як мале дитя, і дивувалась серцем з того дива: бо дощ і
сонце, неба синява і неповторне видиво грайливе...

Як тішилися милі ластівки, виписуючи казочку крилечками і щебетали
пісню залюбки над жайворів маленькими
гніздечками, що заховались в житі, у траві,
серед вівса, ячменю і пшениці; а в тих
гніздечках – грудочки живі: їх голос
піднебессям освятиться...

Лелеки клекотали – несли вість...

Кували долю лагідні зозулі...

Пробіг борсук, немов сміливий гість...

Стрибали через стежечку козулі...

Півонії спиралися на пліт, немов дівки

– дозрілі для заміжжя; їх пантрував розквітлий дядько глід...

Умите поле мріяло про збіжжя...

Веселка обіймала – з краю в край – усе і всіх, хто милувався нею...

...Був дощ.

І сонце.

І веселка.

Рай!!!

Здавалосьь, Бог витає над землею...

Таку красу зуміла б змалювать у цілім світ лиш одна людина, що мала
віру й Господа печать – талановита Білокур Катерина... Вона живе у квітах,
як роса, чи промінь сонця, чи мрійлива фея... В її роботах – зболена краса...

Назву художницю «Троянда», ні – «Космея» і клумбу розіб'ю на її честь – хай дух зрадіє спомином квітковим: вона писала фарбами життя...

Попробую все описати словом – можливо, задля цього я живу і споживаю воду й хліб насущний, бо вірую: в прекраснім – наяву до нас Господь приходять Всюдисущий! **(М. Баліцька)**

<http://ukrmystetstvo.blogspot.com/2012/07/blog-post.html>

«ДІТИ КАТЕРИНИ БіЛОКУР»

Богданівка – не Богом дане,
Не чортом прокляте село,
А та земля, де на світанні
найбільше квітів розцвіло.
І гомонять вони, як люди,
І мова їхня – голосна.
Таких квіток ніде не буде,
Хіба що вицвітуть у снах.
Такі – не хиляться, не в'януть,
Таких морози не приб'ють.
І навіть росами тумани
Перед світанком не заллють.
На них немає ні пилинки.
Це їх не можна не любити
Це їх самотня добра жінка
Колись навчила говорить.
Усі вони у світ широкий
Зітхають крильцями бджоли.
Лиш чорнобривчик кароокий
Ще не говорить, бо малий.
Але і він - уже сміється,
І тулить личко до листа,
І сам собі таким здається,
Як хтіли пензель і рука.
Його сестра, струнка жоржинка,
Усім розкажує про те,
Що мама їхня – Катерина,
Що серце в неї – золоте.
В родинній злагоді – довірі,
Чи тепле літо, чи зима
Гуляють квіти на подвір'ї,
А хтось казав – «дітей нема»
А то збираються, ідуть,
Щоб дивувать красою світ.
А їх очікують сусіди
Та бур'янець коло воріт.
Вони вертаються, бо знають:
Яким не був би інший світ,

"Катерина Білокур"
Автор - Кальченко Г. Н.

А квітка мальви спочиває,
Коли схиляється на пліт.

Г.Чубач

ЛИСТ- РЕКВІЄМ КАТЕРИНІ БІЛОКУР

Якби можна було написати,
У минуле листа надіслати...
Як дізналась я вперше про Вас,
Здивуванню не було межі:
Чи ж то можна отак без освіти
Досягнуть без висот висоти?
Не навчались Ви в школах приватних
І не мали дипломів крутих,
Самі фарби і пензлі складали
І картину-красу починали.
А за місяць цвіло полотно,
Устелялось барвисто й розквітло.
Перед Вами зізнатись я мушу —
Бо взяла Ваша творчість за душу.
Кожна квітка і кожен листок —
Наче в Бога надії ковток.
І схилялись, мабуть, небеса,
Заглядали в нехитрий мольберт,
Бо з'являлась на світ і цвіла
Справді Божа і райська краса.
Це не дар, це талант, що від Бога,
Нагорода й спокута за все.
Все, що зносила ти і терпіла,
А в душі — сокровенніша Віра.
Віру в Бога, в красу і безсмертя,
Ти у квітах своїх зберегла.
Я схиляюсь і плачу відверто,
Я щаслива, що в життя ти в моє увійшла.

К. Приліпко

"Катерина Білокур"
Автор - Куліш А. М.

«КАТЕРИНА БІЛОКУР: ВИГОТОВЛЕННЯ ПЕНЗЛИКА»

Подивіться на kota і подивіться на kota:
«Котику мій, братику!»
А той сидить на припічку
Розцяцькований, як опішнянський глечик:
і калачики, і королевський цвіт, і чорнобривці
По ньому цвітуть.
Уловить kota і уловить kota,
вистриже віхтик і вистриже віхтик,
по віхтику на всяку квіточку:
віхтик на калачики,
віхтик на королевий цвіт,
віхтик на чорнобривці,

бо ж розквітають у різні пори року;
 яка навесні, яка о Петрі, яка у бабине літо.
 Витише з вишневої гілочки держальце,
 бляхою із консервної банки закріпить котячу шерсть –
 вже й готовий пензлик,
 буде чим малювати.
 От і бігає увесь рік їхній кіт
 обстрижений драбинкою,
 як післявоєнний школяр;
 Сусідські коти його лякаються,
 свого племені не визнають,
 миші – ні, не бояться, бо мишей не ловить,
 та ще й обстрижений, наче й не кіт.
 «Що мені з ним робити, - скрутно промовить
 мати, дивлячись на кота, -
 хоч би на город вибрався та горобців
 від соняшників відлякав.
 Стрижуть його на віхті, а він
 хоч би шкрябнувся тобі, ні,
 не зворухнеться, наче куделя,
 Господи, що мені з ним робити!»

В. Голобородько

Проте, навіть за таких умов, справжнє мистецтво здатне вражати. Рядок за рядком, слово за словом, оживають кольори полотен, тільки в іншому - поетичному вимірі Катерини Квітчастої.

Блакить загула -
 синій колір:
 по ньому вогнища
 жоржин,
 які не спляють нікого,
 хто власну долю
 не дожив... (за картиною «Жоржини»),

Квіти / тіні
 у вихлюпах свіжості.
 Горіх мідностиглий -
 золотава ознака...
 Жага натюрмрту
 напоєна тишею.
 з ромашки небесної,
 з іскристого маку (за картиною
 «Натюрморт»).

І повнота філософії творчості і самої долі у поезії "Роздум..." за картиною "У Шамківському районі на Черкаській землі":

І карати нам нікого
 за сніги ті незміряні...
 І до кого

Ювілейна ваза до 90-річчя
 від дня народження К. Білокур
 Автор Укадер Ю. О.

за скарб душі
спішимо з нагородами?..
Кукурудза - світ луцений...
Буряки - долі зірвані...
В барвінковім вінку
славлю генійку одами.

К. І. Квітчаста

КАТЕРИНА БІЛОКУР: ПІЖМУРКИ КВІТІВ

Квітка ховається за квітку,
грається з глядачем у піжмурки,
не з'являється доти, поки її не назвеш:
"Ти, квітко блакитна, що в'єшся все вгору та вгору,
твориш своїм цвітінням перед очима стіну,
тоді вже й не знаєш, чи то квіти, чи небо -
кручені паничі".
І кручені паничі з'являються з-поза неназваних квітів.
"Ти, квітко блакитніша, що ростеш при дорозі,
подорожніх виглядом своїм звеселяєш,
проводжаєш ідучих із поля помахами
блакитної хусточки -
волошка".
І волошка виходить із-за спин інших квітів.
"Ти, квітко найблакитніша, що стелишся
низенько по землі,
щоб і мертві небо побачили -
барвінок".
І барвінок цвіте з-поза невідомих квітів.
Для тих, хто не знали їхні назви по-українському,
квіти не існують:
для чужинців, які пильно стежили,
як малярка водила пензлем
із набраною ультрамариновою фарбою, на полотні -
квіти були непомітні:
тільки пензель торкався полотна,
як фарба щезала, усотувалася в полотно,
як молоко крізь цідилку -
біле полотно, та й годі, а перед ним
жінка з наполоханими очима,
водить сухим пензлем по поверхні полотна.
Малярчине заняття покваліфікували як непрактичне
і таке, що не має сенсу,
хоч і не вороже для них,
тому залишили її в спокої.
Та варто було малярці назвати квіти їхніми іменами,
як вони стали рівненько за тином,

як пустотливі діти, і зацвіли блакитне.
(Голобородько В.)

«ТІЛЬКИ КВІТИ В ТИХІМ ЗАПОВІТІ...»

Зозуліє доля самотою,
Голос зозуліє твій в роках –
Чахне сивий явір над водою,
А вода під берегом пручка...
Взерунки з ночі напитає –
І гойда безсонням квіти жінка,
Кольором і ніжністю луна...
Кожній пелюстинці своя барва,
кожній пелюстинці – подих свій...
і душевні сплески – хто їх бачив
і себе до них на сповідь вів?
І пішла до себе, як у небо...
і пішла в безсмертя від страждання...

тільки квіти – діти біля неї...
тільки доля з хмари вигляда...
(К. Квітчаста)

Катерина Білокур
Автор - В. Завгородній

**Витяг із пояснювальної записки Головного наглядача Французького
Національного музею «Лувр» для ЮНЕСКО**

Париж, 21 квітня 1958 року

«Під час експонування на колективній виставці «ЮНЕСКО – 57» восьми робіт художниці з Української Радянської Соціалістичної Республіки Білокур Катерини Василівни (виставка проводилась в Літній галереї музею) за невстановлених обставин викрадено дві роботи названої авторки. Крадіжка виявилася тільки під час демонтажу виставки і про це одразу було заявлено в поліцію Парижа, яка займається цією справою.

...Адміністрація Французького національного музею «Лувр» не знімає з себе відповідальності за втрачені на виставці роботи художниці Білокур. Якщо поліція у термін до 18 червня 1958 року не знайде їх, музей відшкодує авторці вартість втрачених творів згідно із зазначеними в акті оцінками...

...Адміністрація «Лувру» готова скласти перед художницею Білокур свої вибачення за рідкісний і прикрий випадок у практиці нашого музею...».

<http://www.ukrslovo.org/125-to-khto-zh-vykrav-z-luvra-dvi-kartyny-kateryny-bilokur>

Рідкісного дару художниці (список робіт художниці)

- Жінка в зеленому корсеті. 1920-ті рр.
У Богданівці, за греблею. Середина 1920-х рр.
Квіти. Кінець 1920-х рр.
Натюрморт. Кінець 1921-х рр.
Портрет Олі Білокур. 1928 р.
Портрет Надії Кононенко. 1929 р.
Пейзаж з вітряком. Початок 1930-х рр.
Дорога в'ється в даль. Початок 1930-х рр.
Портрет колгоспниці Тетяни Бахмач. 1932–1933 рр.
Берізка. 1934 р., втрачена.
Квіти за тином. 1935 р.
Портрет племінниць художниці. 1937–1939 рр.
Квіти у тумані. 1940 р.
Сон. 1940 р.
Жоржини (Квіти і калина). 1940 р.
Дерева в лісі. 1940-ві рр.
Селянське подвір'я. 1940-ві рр.
На околиці. 1940-ві рр.
Портрет Софії Журби. 1940-ві рр.
Портрет Надії Білокур. 1941 р.
Польові квіти. 1941 р.
Квіти. 1942 р.
Квіти увечері. 1942 р.
Квіти на блакитному тлі. 1942–1943 рр.
Буйна. 1944–1947 рр.
Декоративне панно. 1945 р.
Привіт урожаю. 1946 р.
Півонії. 1946 р.
XXX-ліття СРСР. 1947 р.
Квіти та горіхи. 1948 р.
Півонії. 1948 р.
Колгоспне поле. 1948–1949 рр.
Букет квітів. Кінець 1940 — початок 1950-х рр.
Горобчики. Кінець 1940-х рр.
Тихесенький вечір на землі спадає. Кінець 1940-х рр.
Колгоспниця. 1949 р.
Цар Колос. 1949 р.
Ескіз «Жінка з палицею». 1950-ті рр.
Цар Колос (варіант). 1950-ті рр.
Рожі (Мальви) 1950 р.
Квіти, яблука і помідори. 1950 р.
Автопортрет. 1950 р.
За рідною Богданівкою. 1950 р.
Ваза з квітів. 1950-ті рр.
Щастя (Чорногузи дитину принесли). 1950 р.
Ескіз до картини «Щастя». 1950 р.
Щасливе дитинство. 1950-ті рр.
Квітоньки та берізоньки ввечері. 1950 р.
Сердитий хлопець. 1950 р.
Снідання. 1950 р.
Пшениця, квіти, виноград. 1950–1952 рр.
Кавун, морква, квіти. 1951 р.
Щастя (не скінчений варіант). 1951 р.
Портрет дівчини. Початок 1950-х рр.
Ескіз «Калина. Мак». Початок 1950-х рр.
Квіти. 1952–1953 рр.
Квіти і виноград. 1953–1958 рр.
Квіти на синьому фоні. 1954 р.
Будьте здорові, з урожаєм. 1954 р.
Мальви та троянди. 1954–1958 рр.
Богданівські яблука. Середина 1950-х рр.
У старому селі. Зима. 1950-ті рр.
Гарбузи цвітуть. 1950-ті рр.
Ескіз «Будинок». 1950-ті рр.
Гілка полині. Середина 1950-х рр.
На кручі. 1950-ті рр.
Хата діда Савки. 1950-ті рр.
Сосна. 1950-ті рр.
Дерево. Середина 1950-х рр.
Дерева за парканом. 1950-ті рр.
Гультяї (гумористична сценка). 1950-ті рр.
Автопортрет. 1955 р.
Хата в Богданівці. 1955 р.
Гай. 1955 р.
Автопортрет. 1957 р.
Георгіни. 1957 р.
Півонії. 1958 р.
Цветы и калина. 1958 р.
Натюрморт із колосками і глечиком. 1958–1959 рр.
Натюрморт «Квіти та овочі» 1959 р.
Букет квітів. 1959 р.
Натюрморт. 1960 р.

"Букет квітів"

"Жоржини"

"Букет квітів"

"Раня весна"

"У Богданівці, на загреблі"

"Натюрморт із колосками і глечиком"

"Вересень в селі Богданівка"

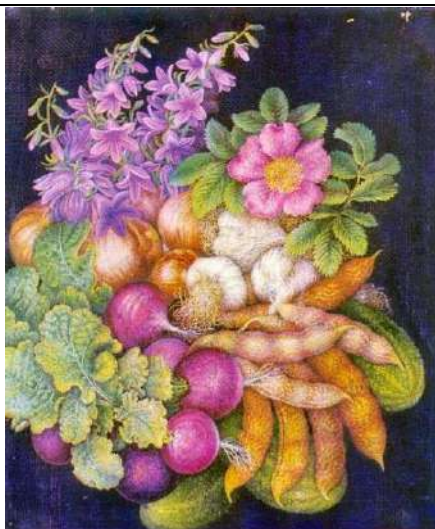
"Тівники"

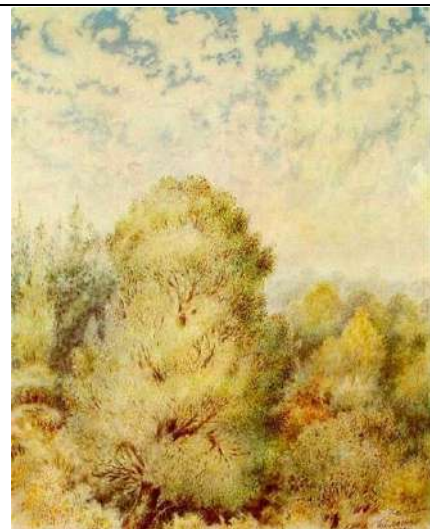
"Все йде все минає"

"Букет квітів"

Натюрморт "Квіти та овочі"

"Осінь"

"Натюрморт"

"Натюрморт з хлібом"

"Богданівські яблука"

"Колгоспне поле"

"Мальви та троянди"

"Кавун, морква, квіти"

"Квіти та горіхи"

"Тшениця, квіти, виноград"

"Хата в Богданівці"

"На кручі"

"Гарбузи цвітуть"

"Бурачок"

"Декоративне панно"

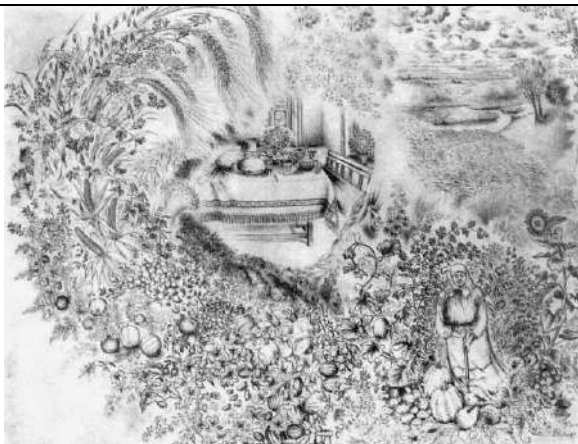
Портрет колгоспниці
Тетяни Бахмач

"Квіти"

Портрет Олі Білокур

"Колгоспниця"

Портрет Надії Білокур

Портрет племінниць
художниці

"Квіти і калина"

"За селом"

"Буйна"

"Квіти увечері"

"Снідання"

"Жоржини"

"Котики"

"Букет квітів"

"Мальви"

"Привіт урожаю"

"Тітонії"

"Цар Колос"

"Квіти на блакитному тлі"

"Польові квіти"

"Півонії"

"Квіти за тином"

"Гай"

"Квіти, яблука і помідори"

"Квіти"

Натюрморт із колосками
і глечиком"

"у Шрамківському районі
на черкаській землі"

"Квітоньки та берізоньки
вечором"

"Півонії"

Автор-укладач В. Є. Щербак
Редактор О. К. Карпенко
Комп'ютерний дизайн В. Є. Щербак
Відповідальна за випуск Т. А. Жайворонок

